

U drugo stoljeće s Hrvatskim novinama

Nova dvojezična knjiga HŠtD-a daje pogled u prošlost i budućnost glavnoga tiskanoga medija gradišćanskih Hrvatov. Bivši glavni urednik Petar Tyran je sastavio ov opširan pregled novinarskoga djelovanja.

ŽELJEZNO – Petak, 17. maja, će Hrvatsko štamparsko društvo u krčmi Gregorić u Klimpuhu prezentirati svoju najnoviju knjigu *Hrvatske novine kroz stoljeća*. Uredio ju je bivši glavni urednik tajednika gradišćanskih Hrvatov Petar Tyran, ki si je ovom knjigom podignuo pravi i trajni spomenik.

Hrvatske novine kroz stoljeća je 20. svezak takozvane gradišćanskohrvatske biblioteke i ujedno i znatno proširenje rasprodane knjige Marina Berlakovića *100 ljet/Jahre HRVAT-SKE NOVINE* iz 2011. ljeta. 2024. ljeta stupile su Hrvatske novine s kratkimi prekidi za vrijeme priključka Gradišća i onda Drugoga svitskoga boja i pobjonoga vrimena u 115. ljetu izlaženja. Hrvatske novine su ada s dvimi nogami stigle u novo i drugo stoljeće, ča se zrcali i u novo zibranom naslovu.

Znatno proširenje sadržaja od 1996. ljeta

Novo stoljeće je pod Tyranovim uredničtvom dostalo i znatno proširenje sadržaja. Knjiga ima prik 300 stran. Temelji na diplomatskom djelu Marina Berlakovića, ko pokriva nastanak i razvitak novin kot i značenje za jezik i kulturu. Izdanje je prošireno s različnimi dodatnimi pogledi na novine, sa željami za budućnost i hvalom za 40-ljetno djelovanje Petra Tyrana.

Kako su se novine pred svim po opsegu, novimi rubrikami i sve većimi i konačno i šarimi slikami proširile, se lipo more viditi u zadnjem dijelu bogato ilustrirane knjige. Onde je name otiskana jedna faksimile-stranica za svako ljetu izlaženja.

Uz povijesne podatke i privatni uvidi

Petar Tyran je u svojem uvodu i prvom poglavlju dao pregled o nastajanju novin i onda i jako peršonski uvid u 40-ljetnu ka-

rijeru sa svimi promjenami, ke je ili pokrenuo ili vrime doneslo. Bivši predsjednik Hrvatskoga štamparskoga društva Mirko Berlaković zastupan je s d v i m i članki, ki se obadva kružaju oko velikoga pitanja neodvisnosti i pisanje za sve Hrvatice i Hrvate.

V j e r n i d o p i s n i k HN, akademik Nikola Benčić crta u svojem doprinosu optimalne novine, kako bi po njegovom mišljenju tribale biti. Kako je Tyran uticao i na svoju vlašću familiju, vidljivo je i u članku vjerojatno jednoga od najmladjih čitateljev novin, Jakoba Tyrana. On rado razveže diču stran i se veseli prinosom o Basheritenori.

115 ljet Hrvatskih novin sažeto u jednoj knjigi. // foto: Dijana Jurković

Katarina Tyran, međjutim, je bila jedna od glavnih inicijatorica digitaliziranja Hrvatskih novin za portal Austrijske nacionalne biblioteke Anno. Slavistica u svoji dvi članki istakne važnost Hrvatskih novin za znanstvena istraživanja. Isti pledaoaje drži i Lidija Novak. O tom piše i Vesna Kukavica u dvi članki, ka naslovljuje Hrvatske novine kronikom manjinske zajednice. Milan Bošnjak od Središnjega državnoga ureda u Hrvatskoj razlaže u svojem prinosu, zač su novine za Republiku Hrvatske od strateške važnosti.

Zvana arhivarske funkcije novin, transportiraju i razvijaju novine i jezik. Jezikoslovkinja Sanja Vulić u svojem članku analizira jezik u nji, a slavist Georg Holzer pledira i u ovom članku

za preuzimanje novoštokavskoga standarda i u Hrvatski novina.

S Lidijom Novak je Petar Tyran i u dužičkom intervjuu prošao još jednoč sve stanice svojega djelatnoga života uključujući i sve te aktivnosti, ki su se ušmuljali usput. Prema koncu knjige daje novi urednički tim kratak uvid u svoje djelovanje.

Grafički layoutirao je knjigu Filip Hauck-Tyran. U velikom formatu tvrde kore poziva minimalistički dizajn na čitanje člankov. Te se more čitati ili po redu ili malo po malo jedan za drugim, skakajući simo tamo. Neodvisno od toga daje ov zmožan zbornik važnosti Hrvatskih novin pravi okvir.

Članki potvrđuju odnosno istaču još jednoč to, ča mnogi znaju, ča se ali samo rijetkokad veli: Hrvatske novine sprohadaju kroz 115 ljet zbivanja gradišćanskih Hrvatice i Hrvatov, su mjesto za diskusije i novosti i širu hrvatski jezik u Austriji, Slovačkoj, Madjarskoj, Češkoj i Hrvatskoj, aspekt, ki se čvrsto naglašava u knjigi.

Ljetna knjiga za člane Štamparskoga društva

Knjiga *Hrvatske novine kroz stoljeća* preporuka je za sve ljubitelje Hrvatskih novin, zainteresirane u mali svit gradišćanskohrvatske zajednice i one u povijest i razvitak medijov, kulture i jezika. Knjiga se more nabaviti kod HŠtD i stoji 35,- eurov. Svi člani Hrvatskoga štamparskoga društva čedu dostati knjigu besplatno kot ljetenu knjigu u dogledno vrimu po prezentaciji.

TEREZA GRANDIĆ

Nastani član HŠtD-a i dostat češ ovu knjigu i Kalendar Gradišće besplatno!